

## Nr 99

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m.; given Stockholms slott den 28 mars 1969.*

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

- 1) lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370);
- 2) förordning om ändring i förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt;
- 3) förordning om ändring i förordningen den 27 maj 1955 (nr 256) om investeringsfonder för konjunkturutjämning;
- 4) förordning om befrielse från skattskyldighet vid fusion inom stads- hypoteks- och bostadskreditinstitutionerna, m. m.;
- 5) förordning om ändring i förordningen den 26 juli 1947 (nr 577) om statlig förmögenhetsskatt;
- 6) förordning om ändring i förordningen den 6 november 1908 (nr 129) angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper;
- 7) förordning om ändring i stämpelskatteförordningen den 21 maj 1964 (nr 308).

## GUSTAF ADOLF

*G. E. Sträng*

---

### Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås ändrade beskattningsregler i anslutning till 1968 års riksdagsbeslut om samordnad banklagstiftning. Förslagen syftar till en likabehandling i beskattningshänseende av affärsbanker, sparbanker, sparbankernas säkerhetskassa och ekonomiska föreningar som ingår i jordbrukskasserörelsen. I denna avsikt föreslås att skattesatsen för sparbanker, sparbankernas säkerhetskassa och jordbrukskasserörelsen vid den statliga beskattningen höjs till 40 % och att sparbankernas rätt till viss avdragsgill avsättning till reservfond slopas.

Vidare föreslås att skatteplikt inte skall uppkomma med anledning av den fusion som skett enligt förordningen den 6 december 1968 (nr 575) om fusion inom stadshypoteks- och bostadskreditinstitutionerna.

## Förslag

till

## Lag

## om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370)

Härigenom förordnas, att 29 § 3 mom., punkt 9 av anvisningarna till 29 § och punkt 5 av anvisningarna till 35 § kommunalskattelagen den 28 september 1928<sup>1</sup> skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

## 29 §.

3 mom. För sparbank må avdrag ske för belopp, som avsatts till reservfond, i den mån avsättningen är nödvändig för uppbringande av sparbankens fonder till det enligt gällande lag i förhållande till sparbankens inlåning erforderliga minsta belopp eller, i förekommande fall, till det belopp, som skolat minst erfordras, därest från sparbankens fonder avdragits säkerhetsfond eller, under de tio första räkenskapsåren efter sparbankens bildande, grundfond. Sparbank må jämväl åtnjuta avdrag för bidrag till sparbankernas säkerhetskassa.

3 mom. Sparbank må göra avdrag för bidrag till sparbankernas säkerhetskassa.

Sparbankernas säkerhetskassa — — — till sparbankerna.

Sveriges allmänna hypoteksbank, Konungariket Sveriges stadshypotekskassa och hypoteksförening må avdraga belopp, som avsatts till reserv- eller säkerhetsfond, i den mån avsättningen är nödvändig för uppbringande av fonden till ett belopp motsvarande två procent av inrättningens skulder.

Sveriges allmänna hypoteksbank, Konungariket Sveriges stadshypotekskassa och landshypoteksförening må avdraga belopp, som avsatts till reservfond, i den mån avsättningen är nödvändig för uppbringande av fonden till ett belopp motsvarande två procent av inrättningens skulder.

Svenska bostadskreditkassan och bostadskreditförening må avdraga belopp, som avsatts till reserv- eller säkerhetsfond, i den mån avsättning-

Stadshypoteksförening må avdraga belopp, som avsatts till säkerhetsfond, i den mån avsättningen är nödvändig för att uppbringa fonden till

<sup>1</sup> Senaste lydelse av 29 § 3 mom. se 1942:274, av punkt 9 av anvisningarna till 29 § se 1951:324 och av punkt 5 av anvisningarna till 35 § se 1964:54.

## (Nuvarande lydelse)

en är nödvändig för *uppbringande* av fonden till ett belopp motsvarande i fråga om kassan tre och såvitt gäller förening sex procent av inrättningens skulder.

## (Föreslagen lydelse)

ett belopp motsvarande två och en halv procent av föreningens skulder.

## Anvisningar

till 29 §.

9. Såsom speciella för rörelse utgående skatter eller avgifter till det allmänna må nämnas vissa tillverkningskatter, stämpelavgifter, tull- och hamnumgälder, *nöjesskatt* m. m. dyl. Däremot få svenska allmänna skatter icke avdragas (se 20 §).

9. Såsom speciella för rörelse utgående skatter eller avgifter till det allmänna må nämnas vissa tillverkningskatter, stämpelavgifter, tull- och hamnumgälder m. m. dyl. Däremot få svenska allmänna skatter icke avdragas (se 20 §).

till 35 §.

5. Skattepliktig realisationsvinst eller avdragsgill realisationsförlust skall i intet fall anses uppkomma, då aktiebolag övertager tillgångar genom fusion, som i 28 § 3 mom. första stycket avses. Har moderbolag avyttrat egendom, som bolaget genom sådan fusion övertagit från dotterbolag, skall vid bedömandet av frågan om skattepliktig realisationsvinst eller avdragsgill realisationsförlust uppkommit så anses, som om moder- och dotterbolag utgjort en skattskyldig. Vad nu sagts skall äga motsvarande tillämpning vid sådan fusion mellan föreningar, som i 28 § 3 mom. andra stycket avses, och vid fusion mellan sparbanker enligt 78 § lagen den 3 juni 1955 om sparbanker samt då ett försäkringsbolags hela försäkringsbestånd övertagits av ett annat försäkringsbolag.

5. Skattepliktig realisationsvinst eller avdragsgill realisationsförlust skall i intet fall anses uppkomma, då aktiebolag övertager tillgångar genom fusion, som i 28 § 3 mom. första stycket avses. Har moderbolag avyttrat egendom, som bolaget genom sådan fusion övertagit från dotterbolag, skall vid bedömandet av frågan om skattepliktig realisationsvinst eller avdragsgill realisationsförlust uppkommit så anses, som om moder- och dotterbolag utgjort en skattskyldig. Vad nu sagts skall äga motsvarande tillämpning vid sådan fusion mellan föreningar, som i 28 § 3 mom. andra stycket avses, och vid fusion mellan sparbanker enligt 78 § lagen den 3 juni 1955 om sparbanker samt då *ett bankaktiebolags hela bankrörelse övertagits av ett annat bankbolag eller* ett försäkringsbolags hela försäkringsbestånd övertagits av ett annat försäkringsbolag.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling. Bestämmelserna i 29 § 3 mom. första stycket i dess nya lydelse skall tillämpas första gången vid 1972 års taxering. Äldre bestämmelser i denna del äger dock alltså tillämpning vid eftertaxering för år 1971 eller tidigare år. Övriga bestämmelser tillämpas första gången vid 1970 års taxering. Motsvarande äldre bestämmelser äger alltså tillämpning vid eftertaxering för år 1969 eller tidigare år.

**Förslag**  
till  
**Förordning**  
**om ändring i förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig**  
**inkomstskatt**

Härigenom förordnas, att 2 §, 4 § 1 mom. och 10 § 2 mom. förordningen den 26 juli 1947 om statlig inkomstskatt<sup>1</sup> skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

*(Nuvarande lydelse)*

*(Föreslagen lydelse)*

2 §.

Om vad — — — beräknade nettointäkten.

Har sådan fusion mellan aktiebolag eller föreningar ägt rum, som i 28 § 3 mom. första eller andra stycket kommunalskattelagen avses, skall restituerad, avkortad eller avskriven skatt, som enligt vad ovan sagts skulle hava utgjort skattepliktig intäkt för dotterbolaget eller den överlåtande föreningen, utgöra skattepliktig intäkt för moderbolaget eller den övertagande föreningen. Vad nu sagts skall äga motsvarande tillämpning vid fusion mellan sparbanker enligt 78 § lagen den 3 juni 1955 om sparbanker samt då ett försäkringsbolags hela försäkringsbestånd övertagits av ett annat försäkringsbolag och beloppet i fråga icke uppgivits till beskattning hos det överlåtande bolaget.

Har sådan fusion mellan aktiebolag eller föreningar ägt rum, som i 28 § 3 mom. första eller andra stycket kommunalskattelagen avses, skall restituerad, avkortad eller avskriven skatt, som enligt vad ovan sagts skulle hava utgjort skattepliktig intäkt för dotterbolaget eller den överlåtande föreningen, utgöra skattepliktig intäkt för moderbolaget eller den övertagande föreningen. Vad nu sagts skall äga motsvarande tillämpning vid fusion mellan sparbanker enligt 78 § lagen den 3 juni 1955 om sparbanker samt då *ett bankaktiebolags hela bankrörelse övertagits av ett annat bankbolag* eller ett försäkringsbolags hela försäkringsbestånd övertagits av ett annat försäkringsbolag och beloppet i fråga icke uppgivits till beskattning hos det överlåtande bolaget.

4 §.

1 m o m. Från sammanlagda — — — fråga är.

Skattskyldig, som — — — kommunalskattelagen sägs.

Avdrag enligt — — — 3 mom.

Har sådan fusion mellan aktiebolag eller föreningar ägt rum, som i

Har sådan fusion mellan aktiebolag eller föreningar ägt rum, som i

<sup>1</sup> Senaste lydelse av 2 § se 1966:275, av 4 § 1 mom. se 1968:421 och av 10 § 2 mom. se 1959:295.

## (Nuvarande lydelse)

28 § 3 mom. första eller andra stycket kommunalskattelagen avses, äger moderbolaget eller den övertagande föreningen åtnjuta avdrag för sådan dotterbolagets eller den överlåtande föreningens skatt, vilken enligt första stycket skulle hava varit avdragsgill för dotterbolaget eller den överlåtande föreningen. Vad nu sagts skall äga motsvarande tillämpning vid fusion mellan sparbanker enligt 78 § lagen den 3 juni 1955 om sparbanker samt då ett försäkringsbolags hela försäkringsbestånd övertagits av ett annat försäkringsbolag och det överlåtande bolaget avstår från att yrka avdraget i fråga.

## (Föreslagen lydelse)

28 § 3 mom. första eller andra stycket kommunalskattelagen avses, äger moderbolaget eller den övertagande föreningen åtnjuta avdrag för sådan dotterbolagets eller den överlåtande föreningens skatt, vilken enligt första stycket skulle hava varit avdragsgill för dotterbolaget eller den överlåtande föreningen. Vad nu sagts skall äga motsvarande tillämpning vid fusion mellan sparbanker enligt 78 § lagen den 3 juni 1955 om sparbanker samt då ett *bankaktiebolags hela bankrörelse* övertagits av ett annat *bankbolag* eller ett försäkringsbolags hela försäkringsbestånd övertagits av ett annat försäkringsbolag och det överlåtande bolaget avstår från att yrka avdraget i fråga.

## 10 §.

2 m o m. Den statliga inkomstskatten utgör:

a) för svenska aktiebolag, svenska försäkringsanstalter som icke äro aktiebolag samt sådana utländska juridiska personer som ej beskattas enligt 1 mom.:

a) för svenska aktiebolag, *sparbanker, sparbankernas säkeretskassa, ekonomiska föreningar som ingå i jordbrukskasserörelsen*, svenska försäkringsanstalter som icke äro aktiebolag samt sådana utländska juridiska personer som ej beskattas enligt 1 mom.:

fyrtio procent — — — — — här nedan;

b) för andra svenska ekonomiska föreningar än sambruksföreningar ävensom för *sparbanker, sparbankernas säkeretskassa*, Sveriges allmänna hypoteksbank, Konungariket Sveriges stadshypotekskassa, hypoteksföreningar, *svenska bostadskreditkassan och bostadskreditföreningar*:

b) för andra svenska ekonomiska föreningar än *sådana, som ingå i jordbrukskasserörelsen*, och sambruksföreningar ävensom för Sveriges allmänna hypoteksbank, Konungariket Sveriges stadshypotekskassa och hypoteksföreningar:

trettiofva procent — — — beskattningsbara inkomsten;

c) för försäkringsanstalter, — — — beskattningsbara inkomsten.

Vid tillämpningen — — — å livförsäkringsrörelsen.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling. Bestämmelserna i 10 § 2 mom. i dess nya lydelse skall tillämpas första gången vid 1971 års taxering. Äldre bestämmelser i denna del äger dock allttjämt tillämpning vid eftertaxering för år 1970 eller tidigare år. Övriga bestämmelser tillämpas första gången vid 1970 års taxering. Motsvarande äldre bestämmelser äger allttjämt tillämpning vid eftertaxering för år 1969 eller tidigare år.

**Förslag**  
till  
**Förordning**  
om ändring i förordningen den 27 maj 1955 (nr 256) om investeringsfonder  
för konjunkturutjämning

Härigenom förordnas, att 3, 5, 10, 17, 18 och 22 §§ samt anvisningarna till 3 § förordningen den 27 maj 1955 om investeringsfonder för konjunkturutjämning<sup>1</sup> skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

3 §.

Avdrag för — — — rörelse, fyrtio procent av årsvinsten.

Har till — — — högst fyrtio procent av årsvinsten.

Avdrag enligt denna förordning må åtnjutas allenast därest ett belopp motsvarande, för aktiebolag, fyrtiosex procent och, för ekonomisk förening samt sparbank, fyrtio procent av den gjorda avsättningen inbetalats å särskilt konto (konto för investering i skogsbruk respektive i rörelse) i riksbanken.

Avdrag enligt denna förordning må åtnjutas allenast därest ett belopp motsvarande, för aktiebolag, sparbank och ekonomisk förening som ingår i jordbrukskasserörelsen, fyrtiosex procent och, för annan ekonomisk förening, fyrtio procent av den gjorda avsättningen inbetalats å särskilt konto (konto för investering i skogsbruk respektive i rörelse) i riksbanken.

(Se vidare anvisningarna.)

(Se vidare anvisningarna.)

5 §.

Å konto ————— §§ stadgas.

Sedan fem år förflutit från ingången av det kalenderår varunder inbetalningen verkställt, äger företaget att efter uppsägning hos riksbanken uttaga högst trettio procent av det ursprungligen inbetalda beloppet eller, i förekommande fall, av vad därav återstår efter återbetalning enligt 18 §. Det belopp som sålunda ifrågakommer till uttag efter uppsägning skall minskas med vad som må hava återbetalats enligt

Sedan fem år förflutit från ingången av det kalenderår varunder inbetalningen verkställt, äger företaget att efter uppsägning hos riksbanken uttaga högst trettio procent av det ursprungligen inbetalda beloppet eller, i förekommande fall, av vad därav återstår efter återbetalning enligt 18 §. Det belopp som sålunda ifrågakommer till uttag efter uppsägning skall minskas med vad som må hava återbetalats enligt

<sup>1</sup> Senaste lydelse av 3, 5, 10, 17, 18 och 22 §§ samt av anvisningarna till 3 § se 1963:215.

## (Nuvarande lydelse)

17 och 22 §§ eller överförts till annat företags konto för investering enligt 20 § 2 mom. Har uttag efter uppsägning skett, åligger det riksbanken att lämna underrättelse därom till arbetsmarknadsstyrelsen samt, för att tillställas vederbörande taxeringsmyndighet, länsstyrelsen. Särskild underrättelse skall lämnas för varje i 3 § angivet konto från vilket uttag skett samt innehålla uppgift om företagets namn och adress ävensom det uttagna beloppets storlek med angivande jämväl av, för aktiebolag, hur mycket av de uttagna medlen, som inbetalats efter den 30 juni 1960, samt, för ekonomisk förening, hur mycket av de uttagna medlen, som inbetalats efter nämnda dag men före den 1 juli 1963.

Vad i ————— annat företag.

När medel ————— senare insättningar.

## (Föreslagen lydelse)

17 och 22 §§ eller överförts till annat företags konto för investering enligt 20 § 2 mom. Har uttag efter uppsägning skett, åligger det riksbanken att lämna underrättelse därom till arbetsmarknadsstyrelsen samt, för att tillställas vederbörande taxeringsmyndighet, länsstyrelsen. Särskild underrättelse skall lämnas för varje i 3 § angivet konto från vilket uttag skett samt innehålla uppgift om företagets namn och adress ävensom det uttagna beloppets storlek med angivande jämväl av, för aktiebolag, hur mycket av de uttagna medlen, som inbetalats efter den 30 juni 1960, samt, för ekonomisk förening, hur mycket av de uttagna medlen, som inbetalats efter nämnda dag men före den 1 juli 1963. *För ekonomisk förening som ingår i jordbrukskasserörelsen och för sparbank skall vidare angivas hur mycket av de uttagna medlen, som inbetalats efter den 30 juni 1963 och avsett beskattningsår som gått till ända före den 1 mars 1970.*

## 10 §.

Företag, som jämlikt 5 § andra stycket uttagit medel från konto för investering, skall det beskattningsår, varunder sådant uttag gjorts, av vederbörande investeringsfond för i 11 § angivet ändamål taga i anspråk ett så stort belopp att fyrtio procent därav eller, om aktiebolag uttagit medel som inbetalats efter den 30 juni 1960 eller ekonomisk förening uttagit medel som inbetalats efter nämnda dag men före den 1 juli 1963, fyrtiosex procent därav motsvarar det från kontot uttagna beloppet.

Företag, som jämlikt 5 § andra stycket uttagit medel från konto för investering, skall det beskattningsår, varunder sådant uttag gjorts, av vederbörande investeringsfond för i 11 § angivet ändamål taga i anspråk ett så stort belopp att fyrtio procent därav eller, om aktiebolag uttagit medel som inbetalats efter den 30 juni 1960, eller om ekonomisk förening uttagit medel som inbetalats efter nämnda dag men före den 1 juli 1963, *eller om ekonomisk förening, som ingår i jordbrukskasserörelsen, eller sparbank uttagit medel vilka inbetalats för beskattningsår som gått till ända efter utgången av februari 1970, fyrtiosex procent därav motsvarar det från kontot uttagna beloppet.*

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

## 17 §.

Beslutar Kungl. Maj:t eller arbetsmarknadsstyrelsen att investeringsfond skall eller må helt eller delvis tagas i anspråk, skall i beslutet angivas den tid, under vilken ianspråktagandet skall ske, samt, därest beslutet avser investering för visst ändamål, uppgift härom ävensom uppgift huruvida investeringsavdrag enligt 16 § må åtnjutas. Beslutet skall tillställas, förutom det eller de företag varom fråga är, länsstyrelsen, för att överlämnas till vederbörande taxeringsmyndighet, samt riksbanken. Har beslut som nu sagts meddelats och är icke fråga om preliminärt beslut enligt 9 § 3 mom., äger företaget hos riksbanken från konto för investering utfå fyrtio procent *eller*, om aktiebolag uttager medel som inbetalats efter den 30 juni 1960 eller ekonomisk förening uttager medel som inbetalats efter nämnda dag men före den 1 juli 1963, *fyrtiosex procent* av det belopp av investeringsfonden som i enlighet med beslutet skall eller må tagas i anspråk.

Sedan utbetalning skett, skall riksbanken lämna underrättelse därom till arbetsmarknadsstyrelsen samt, för att tillställas vederbörande taxeringsmyndighet, länsstyrelsen, med angivande av *ej mindre* företagets namn och adress samt det utbetalade beloppets storlek *än även*, för aktiebolag, hur mycket av de uttagna medlen, som inbetalats efter den 30 juni 1960, och, för ekonomisk förening, hur mycket av de uttagna medlen, som inbetalats efter nämnda dag men före den 1 juli 1963, *även-*

Beslutar Kungl. Maj:t eller arbetsmarknadsstyrelsen att investeringsfond skall eller må helt eller delvis tagas i anspråk, skall i beslutet angivas den tid, under vilken ianspråktagandet skall ske, samt, därest beslutet avser investering för visst ändamål, uppgift härom ävensom uppgift huruvida investeringsavdrag enligt 16 § må åtnjutas. Beslutet skall tillställas, förutom det eller de företag varom fråga är, länsstyrelsen, för att överlämnas till vederbörande taxeringsmyndighet, samt riksbanken. Har beslut som nu sagts meddelats och är icke fråga om preliminärt beslut enligt 9 § 3 mom., äger företaget hos riksbanken från konto för investering utfå fyrtio procent av det belopp av investeringsfonden som i enlighet med beslutet skall eller må tagas i anspråk. *Aktiebolag, ekonomisk förening eller sparbank äger dock utfå fyrtiosex procent av nämnda belopp av investeringsfonden om aktiebolag uttager medel som inbetalats efter den 30 juni 1960, eller om ekonomisk förening uttager medel som inbetalats efter nämnda dag men före den 1 juli 1963, eller om ekonomisk förening, som ingår i jordbrukskasserörelsen, eller sparbank uttager medel vilka inbetalats för beskattningsår som gått till ända efter utgången av februari 1970.*

Sedan utbetalning skett, skall riksbanken lämna underrättelse därom till arbetsmarknadsstyrelsen samt, för att tillställas vederbörande taxeringsmyndighet, länsstyrelsen, med angivande av företagets namn och adress samt det utbetalade beloppets storlek *och* från vilket konto för investering uttag skett. *Vidare skall angivas* för aktiebolag hur mycket av de uttagna medlen, som inbetalats efter den 30 juni 1960, och för ekonomisk förening hur mycket av de uttagna medlen, som inbetalats efter



## (Nuvarande lydelse)

som från vilket konto för investering uttag skett.

Har förordnats — — — — — med beslutet.

## (Föreslagen lydelse)

nämnda dag men före den 1 juli 1963, samt för ekonomisk förening som ingår i jordbrukskasserörelsen även som för sparbank hur mycket av de uttagna medlen som avsett beskattningsår som gått till ända efter utgången av februari 1970.

## 18 §.

Har företag för visst beskattningsår å konto för investering inbetalt, då fråga är om aktiebolag, mer än fyrtiosex procent och, då fråga är om ekonomisk förening eller sparbank, mer än fyrtio procent av det belopp, vilket företaget avser att avsätta till investeringsfond eller för vilket vid taxeringen avdrag åtnjuts i enlighet med bestämmelserna i 3 §, skall länsstyrelsen, på framställning av företaget, förordna om återbetalning av det till kontot för mycket inbetalta beloppet. Vid återbetalning som nu sagts skola, om insättningar verkstälts vid olika tillfällen, tidigare för beskattningsåret gjorda inbetalningar tagas i anspråk före senare insättningar.

Har företag för visst beskattningsår å konto för investering inbetalt, då fråga är om aktiebolag, sparbank eller ekonomisk förening som ingår i jordbrukskasserörelsen, mer än fyrtiosex procent och, då fråga är om annan ekonomisk förening, mer än fyrtio procent av det belopp, vilket företaget avser att avsätta till investeringsfond eller för vilket vid taxeringen avdrag åtnjuts i enlighet med bestämmelserna i 3 §, skall länsstyrelsen, på framställning av företaget, förordna om återbetalning av det till kontot för mycket inbetalta beloppet. Vid återbetalning som nu sagts skola, om insättningar verkstälts vid olika tillfällen, tidigare för beskattningsåret gjorda inbetalningar tagas i anspråk före senare insättningar.

## 22 §.

Har investeringsfond helt eller delvis återförts till beskattning, skall länsstyrelsen, på framställning av företaget, förordna om återbetalning från vederbörligt konto för investering av ett belopp motsvarande fyrtio procent eller, om återbetalningen avser medel som aktiebolag inbetalat efter den 30 juni 1960 eller som ekonomisk förening inbetalat efter nämnda dag men före den 1 juli 1963, fyrtiosex procent av den återförda fondavsättningen i den mån medlen icke tidigare återgått till företaget. Förordnande som nu sagts må ej utan medgivande av vederbö-

Har investeringsfond helt eller delvis återförts till beskattning, skall länsstyrelsen, på framställning av företaget, förordna om återbetalning från vederbörligt konto för investering av ett belopp motsvarande fyrtio procent av den återförda fondavsättningen i den mån medlen icke tidigare återgått till företaget. För aktiebolag, ekonomisk förening och sparbank gäller härvid att — om återbetalningen avser medel som aktiebolag inbetalat efter den 30 juni 1960 eller som ekonomisk förening inbetalat efter nämnda dag men före den 1 juli 1963 eller som ekono-

(Nuvarande lydelse)

rande taxeringsintendent meddelas förrän taxeringen vunnit laga kraft.

(Föreslagen lydelse)

*misk förening, som ingår i jordbrukskasserörelsen, eller sparbank inbetalat för beskattningsår som gått till ända efter utgången av februari 1970 — länsstyrelsen skall förordna om återbetalning från vederbörligt konto av ett belopp motsvarande fyrtiosex procent av den återförda fondavsättningen i den mån medlen icke tidigare återgått till företaget. Förordnande som nu sagts må ej utan medgivande av vederbörande taxeringsintendent meddelas förrän taxeringen vunnit laga kraft.*

## Anvisningar

till 3 §.

Med bruttointäkt — — — — — denna förordning.

Med årsvinst — — — — — från lagerinvesteringskonto.

Har investeringsfond — — — — — icke skett.

Har inbetalning å något i 3 § tredje stycket omförmålt konto verkställt med lägre belopp än som svarar mot, för aktiebolag, fyrtiosex procent och, för ekonomisk förening eller sparbank, fyrtio procent av fondavsättningen, skall avdrag medgivas med ett så stort belopp att fyrtiosex respektive fyrtio procent därav motsvarar det inbetalta beloppet.

Har inbetalning å något i 3 § tredje stycket omförmålt konto verkställt med lägre belopp än som svarar mot, för aktiebolag, sparbank eller ekonomisk förening som ingår i jordbrukskasserörelsen, fyrtiosex procent och, för annan ekonomisk förening, fyrtio procent av fondavsättningen, skall avdrag medgivas med ett så stort belopp att fyrtiosex respektive fyrtio procent därav motsvarar det inbetalta beloppet.

---

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1970 och tillämpas första gången vid avsättning till investeringsfond som avser beskattningsår för vilket taxering i första instans verkställs år 1971. Äldre bestämmelser äger dock alltså tillämpning vid eftertaxering för år 1970 eller tidigare år.

**Förslag**  
till  
**Förordning**  
**om befrielse från skattskyldighet vid fusion inom stadshypoteks-  
och bostadskreditinstitutionerna, m. m.**

Härigenom förordnas som följer.

Konungariket Sveriges stadshypotekskassa, Svenska bostadskreditkassan, stadshypoteksförening och bostadskreditförening är befriade från skyldighet att erlägga skatt med anledning av fusion som skett enligt förordningen den 6 december 1968 (nr 575) om fusion inom stadshypoteks- och bostadskreditinstitutionerna. Övertagande kassa eller förening har vid taxering till statlig inkomstskatt rätt till avdrag för sådan den överlåtande kassans eller föreningens skatt, vilken enligt 4 § 1 mom. första stycket förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt skulle ha varit avdragsgill för den överlåtande kassan eller föreningen. Restituerad, avkortad eller avskrivnen skatt som enligt 2 § första stycket sistnämnda förordning skulle ha utgjort skattepliktig intäkt för den överlåtande kassan eller föreningen utgör skattepliktig intäkt för den övertagande kassan eller föreningen vid taxering till statlig inkomstskatt.

---

**Förslag**  
 till  
**Förordning**  
**om ändring i förordningen den 26 juli 1947 (nr 577) om**  
**statlig förmögenhetsskatt**

Härigenom förordnas, att 6 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 om statlig förmögenhetsskatt<sup>1</sup> skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

*(Nuvarande lydelse)*

*(Föreslagen lydelse)*

6 §.

1 m o m. Skyldighet att — — — — — i riket.

Medlem av — — — — — för förmögenhet.

För skattskyldiga, — — — — — meddelade föreskrifter.

Hypoteksföreningar, <i>bostadskreditföreningar</i> och jordbrukets kreditkassor äro frikallade från skattskyldighet för förmögenhet.	Hypoteksföreningar och jordbrukets kreditkassor äro frikallade från skattskyldighet för förmögenhet.
--	--

Utländska försäkringsanstalter — — — bedriven livförsäkringsrörelse.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1970. Äldre bestämmelser äger dock alltjämt tillämpning vid eftertaxering för år 1969 eller tidigare år.

<sup>1</sup> Senaste lydelse av 6 § 1 mom. se 1966: 726.

**Förslag**  
till  
**Förordning**  
**om ändring i förordningen den 6 november 1908 (nr 129) angående**  
**en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper**

Härigenom förordnas, att 3 § 2 mom. förordningen den 6 november 1908 angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper<sup>1</sup> skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

*(Nuvarande lydelse)*

*(Föreslagen lydelse)*

3 §.

- |   |  |
|---|--|
| <p>2. Stämpelplikt äger — — — räntefot och till enahanda eller lägre belopp;<br/>d) vid köp av obligationer, som utfärdats eller garanterats av svenska staten, eller då vid överlåtelse av aktie eller obligation den ene kontrahenten är svenska staten eller svenska statsförvaltningen tillhörande allmänt verk eller styrelse, riksdagens verk, Sveriges allmänna hypoteksbank, Konungariket Sveriges stadshypotekskassa, Svenska bostadskreditkassan, Svenska skeppshypotekskassan eller Skeppsfartens sekundärlånekassa;</p> | <p>d) vid köp av obligationer, som utfärdats eller garanterats av svenska staten, eller då vid överlåtelse av aktie eller obligation den ene kontrahenten är svenska staten eller svenska statsförvaltningen tillhörande allmänt verk eller styrelse, riksdagens verk, Sveriges allmänna hypoteksbank, Konungariket Sveriges stadshypotekskassa, Svenska skeppshypotekskassan eller Skeppsfartens sekundärlånekassa;</p> |
| <p>e) vid utlämnande — — — — — sådant organ.</p>  |  |

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

<sup>1</sup> Senaste lydelse av 3 § 2 mom. se 1965:129.

**Förslag**  
till  
**Förordning**  
**om ändring i stämpelskatteförordningen den 21 maj 1964 (nr 308)**

Härigenom förordnas, att 22 § stämpelskatteförordningen den 21 maj 1964<sup>1</sup> skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

*(Nuvarande lydelse)*

*(Föreslagen lydelse)*

22 §.

Skatteplikt föreligger icke för obligationer, som staten garanterar, ej heller för obligationer, som utfärdas av svensk kommun eller landstingskommun eller av Sveriges allmänna hypoteksbank, Konungariket Sveriges stadshypotekskassa, *Svenska bostadskreditkassan*, Svenska skeppshypotekskassan, Skeppsfartens sekundärlånekassa, Kommunkredit Aktiebolag eller Kommunlåneinstitutet Aktiebolag eller av svenskt aktiebolag med ändamål att idka belåning av fast egendom eller tomt-rätt.

Skatteplikt föreligger icke för obligationer, som staten garanterar, ej heller för obligationer, som utfärdas av svensk kommun eller landstingskommun eller av Sveriges allmänna hypoteksbank, Konungariket Sveriges stadshypotekskassa, Svenska skeppshypotekskassan, Skeppsfartens sekundärlånekassa, Kommun-kredit Aktiebolag eller Kommunlåneinstitutet Aktiebolag eller av svenskt aktiebolag med ändamål att idka belåning av fast egendom eller tomträtt.

---

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

<sup>1</sup> Senaste lydelse av 22 § se 1965: 122.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t  
Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 28  
mars 1969.*

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, KLING, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON, GUSTAFSSON, GEIJER, ODHNOFF, WICKMAN, MOBERG, BENGTSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *ändrade regler för beskattning av sparbanker, jordbrukets kreditkassor, stadshypoteks-föreningar m. m.* och anför.

### Inledning

Genom beslut av 1968 års riksdag samordnades rörelsereglerna för affärsbanker, sparbanker och jordbrukets kreditkassor så att dessa bankinstitut får möjlighet att på väsentligen samma villkor driva alla inom bankväsendet förekommande rörelsegrenar (prop. 1968: 143, BaU 60, rskr 368, SFS 601, 602 och 605). I prop 1968: 143, som låg till grund för beslutet, påpekade jag att olika beskattningsregler gäller för de skilda bankinstituten och att frågan om i vad mån dessa regler borde påverkas av samordningen övervägdes inom finansdepartementet.

I en inom finansdepartementet i november 1968 upprättad promemoria (Stencil Fi 1968: 13) framlades därefter förslag till ändrade bestämmelser angående beskattningen av sparbanker, jordbrukets kreditkassor m. m. Förslaget avsåg att skapa i huvudsak likartade beskattningsregler för affärsbanker, sparbanker och jordbrukets kreditkassor.

Över promemorian har, efter remiss, yttranden avgetts av kammarrätten, bankinspektionen, riksskattenämnden, länsstyrelserna i Stockholms, Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs samt Jämtlands län, Svenska kommunförbundet, Svenska bankföreningen, Svenska sparbanksföreningen och Sveriges jordbrukskasseförbund.

Vidare framlades i prop. 1968: 153, som även den antogs av 1968 års höstriksdag (prop. 1968: 153, BaU 62, rskr 370, SFS 575), förslag till bestämmelser om sammanslagning av stadshypoteks- och bostadskreditinstitutionerna m. m. Avsikten med förslaget var att bostadskreditinstitutionen skulle

upplösas och ingå i stadshypoteksinstitutionen. Jag angav i propositionen att jag under våren 1969 avsåg ta upp frågor om beskattningsproblemen i samband med sammanslagningen.

### **Beskattningen av sparbanker, jordbrukets kreditkassor m. m.**

#### **Gällande rätt m. m.**

Affärsbankerna drivs alltid i aktiebolagsform. Sparbankerna däremot har inte som aktiebolag och föreningar egenskapen av sammanslutningar. De är juridiska personer av särskilt slag. Deras väsentliga underlag och innehåll är själva rörelsen och förmögenhetsmassan. Denna förvaltas av styrelse och huvudmän som representanter för insättarna. Styrelse och huvudmän äger inte sparbanken och har inte andel i tillgångarna. För sparbankerna finns en gemensam fond, Sparbankernas säkerhetskassa, med uppgift att trygga sparbankernas verksamhet och insättarnas rätt.

I jordbrukskasserörelsen ingår dels en riksorganisation, Sveriges Jordbrukskassförbund (ursprungligen Svenska Jordbrukskreditkassan) dels jordbrukets kreditkassor, vilka utgörs av jordbrukskassor och centralkassor för jordbrukskredit. Kreditkassorna och riksorganisationen registreras som ekonomiska föreningar. Lagen den 1 juni 1951 (nr 308) om ekonomiska föreningar äger motsvarande tillämpning i fråga om kreditkassorna och riksorganisationen om inte annat följer av den särskilda lagstiftningen om jordbrukskasserörelsen.

Den verksamhet dessa institut får driva är reglerad i följande lagar, nämligen för affärsbankerna lagen den 31 mars 1955 (nr 183) om bankrörelse, för sparbankerna lagen den 3 juni 1955 (nr 416) om sparbanker, för sparbankernas säkerhetskassa lagen den 15 juni 1934 (nr 300) om sparbankernas säkerhetskassa och för jordbrukskasserörelsen lagen den 25 maj 1956 (nr 216) om jordbrukskasserörelsen.

Samtliga här nämnda institut är i princip skattskyldiga för inkomst enligt kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) (KL) och förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt (SI).

Enligt 10 § 2 mom. SI utgår statlig inkomstskatt för affärsbanker och flertalet andra svenska aktiebolag efter 40 % av den beskattningsbara inkomsten samt för jordbrukets kreditkassor och flertalet andra ekonomiska föreningar, för sparbanker och sparbankernas säkerhetskassa efter 32 % av den beskattningsbara inkomsten.

För beräkning av nettointäkten av institutens verksamhet gäller i huvudsak den allmänna regeln för inkomstbeskattningen att samtliga intäkter i olika förvärvskällor är skattepliktiga och att avdrag medges för alla om-



kostnader för intäkternas förvärvande och bibehållande. De speciella undantag härifrån som ansetts motiverade i olika hänseenden framgår av det följande.

Enligt första stycket i 29 § 3 mom. KL får sparbank göra avdrag för avsättning till reservfond, i den mån avsättningen är nödvändig för att uppbringa sparbankens fonder till det enligt gällande lag i förhållande till sparbankens inlåning erforderliga minsta belopp eller till det belopp som minst erfordras, om från sparbankens fonder avdras säkerhetsfond, eller, under de tio första räkenskapsåren efter sparbankens bildande, grundfond. Dessutom får sparbank göra avdrag för bidrag till sparbankernas säkeretskassa. Enligt andra stycket i samma moment medges säkeretskassan avdrag för utdelning till sparbankerna.

Penningrörelsedrivande företag i aktiebolags eller ekonomisk föreningsform är enligt 54 § KL inte skattskyldigt för utdelningar på aktier eller andelar som innehas som ett led i bl. a. penningrörelsen. Detta innebär att affärsbankerna som är konstruerade som aktiebolag samt ekonomiska föreningar som ingår i jordbrukskasserörelsen åtnjuter sådan skattefrihet. Sparbankerna är däremot skattskyldiga för all utdelning på aktier och andelar. Denna olikhet betingas av att sparbankernas vinster i motsats till vinster i affärsbanker och jordbrukets kreditkassor inte är underkastade dubbelbeskattning.

Avdragsrätt för s. k. öppna koncernbidrag tillkommer enligt 43 § KL i princip svenska aktiebolag och svenska ekonomiska föreningar — alltså bl. a. affärsbanker och jordbrukets kreditkassor men inte sparbanker — som äger mer än 90 % av aktierna i ett eller flera svenska aktiebolag. Avdragsrätten är emellertid i det enskilda fallet beroende på bl. a. huruvida moderföretaget i koncernen är skattskyldigt för utdelning.

Bestämmelser angående värdering av varulager återfinns i anvisningspunkt 1 till 41 § KL. Enligt åttonde stycket i denna anvisningspunkt skall värdet av bl. a. penningförvaltande företags placeringar av förvaltade medel i aktier, obligationer, lånefordringar m. m. eller skattskyldigs lager av fastigheter och liknande tillgångar tas upp till vad som med hänsyn till risk för förlust, prisfall m. m. framstår som skäligt. Närmare bestämmelser har inte ansetts kunna utfärdas i lagen utan det har förutsatts att praxis skall fastställa gränserna för skälig nedskrivning. För värdesättningen av affärsbankernas och sparbankernas lager har också tämligen fasta normer utbildat sig i praxis. För affärsbankernas del grundar sig dessa på mellankommunala prövningsnämndens praxis och för sparbankerna gäller riksskattenämndens anvisningar 1966 nr 2: 3.

Vissa lättnader i beskattningen har ansetts påkallade för att undanröja hinder för fusioner mellan aktiebolag och mellan ekonomiska föreningar. Från denna lagstiftning, som ursprungligen tillkom vid 1950 års riksdag, har undantagits bl. a. företag, som driver penningrörelse, med hänsyn till de

speciella skatteproblem som i allmänhet uppkommer vid fusion mellan sådana företag. Genom lagstiftning år 1962 utsträcktes emellertid lagstiftningen till att omfatta jordbrukets kreditkassor. Mot bakgrunden av den detaljreglering, som dessa företag är underkastade enligt jordbrukskasselagen, fann man nämligen att några särskilda skatteproblem för dem inte kunde uppkomma på den grund att de driver penningrörelse. De ifrågavarande beskattningsslättnaderna går beträffande inkomstbeskattningen i princip ut på att dotterföretagets tillgångar och skulder vid fusionen övergår på moderföretaget till skattemässiga restvärden (dvs. vid beskattningen nedskrivna värden) samt att skattepliktig utdelning från överlåtande förening till mottagande förening normalt inte skall föreligga. Skattelättnaderna vid fusion utvidgades vidare genom lagstiftning år 1964 till att omfatta fusioner mellan bl. a. sparbanker. I fråga om sparbanker innebär detta att fusionen inte skall medföra beskattning för realisationsvinst, när sådan annars skulle bli aktuell, och vidare att övertagande sparbank skall äga rätt att erhålla avdrag för kommunalskatt som påförts den upplösta sparbanken.

Enligt förordningen den 7 april 1967 (nr 94) om avdrag vid inkomsttaxeringen för viss aktieutdelning, vilken förordning ersatt tidigare bestämmelser i ämnet, kan aktiebolag tillgodogöra sig avdrag vid inkomstbeskattningen för utdelning som bolaget utbetalat på nyemitterade aktier. Avdrag medges med högst 5 % under tio år på kapital som emitterats efter den 30 juni 1966. För rätt till avdrag krävs att bolagets aktier vid beskattningsårets utgång inte till mer än 50 % tillsammans ägs av sådana svenska aktiebolag och svenska ekonomiska föreningar som är frikallade från skattskyldighet för utdelning från bolaget.

Enligt förordningen den 27 maj 1955 (nr 256) om investeringsfonder för konjunkturutjämning har affärsbanker, sparbanker samt ekonomiska föreningar som ingår i jordbrukskasserörelsen möjlighet att göra avsättning till sådana fonder. Rätten tillkom ursprungligen endast svenska aktiebolag och svenska ekonomiska föreningar men utvidgades genom lagstiftning år 1963 att avse även sparbanker. Avsättning kan enligt förordningen ske till investeringsfond för skogsbruk med högst 10 % av den för beskattningsåret redovisade bruttointäkten av skogsbruk och till investeringsfond för rörelse med högst 40 % av årsvinsten före skatt. Avdrag får åtnjutas endast under förutsättning att visst belopp av avsättningen inbetalts på särskilt konto i riksbanken. Detta belopp skulle tidigare för såväl aktiebolag som ekonomiska föreningar motsvara 46 % av avsättningen. Genom författningsändringen år 1963 sänktes procentsatsen till 40 för ekonomiska föreningar, varvid samtidigt insättningskyldigheten för sparbanker bestämdes till 40 %.

### Historik

I departementspromemorian har lämnats en utförlig historisk redogörelse. Här skall endast i korthet redovisas bakgrunden till vissa nu gällande bestämmelser.

År 1910 infördes skattskyldighet för sparbanker vilkas reservfond vid senaste bokslut uppgått till 5 % eller däröver av insättarnas behållning. Sedermera utvidgades skattskyldigheten till att avse samtliga sparbanker. Jordbrukets kreditkassor och dess riksorganisation har som ekonomiska föreningar alltsedan sin tillkomst år 1915 varit underkastade skattskyldighet.

I prop. 1927: 102 framlades ursprungligen förslaget om sparbanks skattefrihet för så stor del av vinsten som användes för den enligt sparbankslagen nödvändiga fondavsättningen. Departementschefen anförde härvid att avdragsrätten för fondavsättning inte var av någon större betydelse för i gång varande någorlunda bärkraftiga sparbanker. Endast när en sparbank under beskattningsåret ökat sin inlåning och på den grund krävde en starkare obligatorisk fondbildning borde bestämmelsen kunna tillämpas.

Såväl sparbankerna och jordbrukskasserörelsen som affärsbankerna erlade under slutet av 1930-talet och 1940-talet, fram till år 1948, statlig inkomstskatt efter samma procentsats, vilken efter budgetåret 1942/43 inklusive värnskatt utgjorde 32 %.

1945 års statsskatteberedning föreslog (SOU 1946: 74) att bl. a. svenska aktiebolag, svenska ekonomiska föreningar, sparbanker och sparbankernas säkerhetskassa skulle utge statlig inkomstskatt efter 40 % av den beskattningsbara inkomsten. Departementschefen anslöt sig i prop. 1947: 212 till detta förslag.

Bevillningsutskottet (BeU 1947: 50) tillstyrkte att skattesatsen för aktiebolag bestämdes till 40 % men föreslog att ekonomiska föreningar skulle bibehållas vid gällande 32 %. Utskottet anförde att det utan tvivel kunde antas att föreningarnas medlemmar i genomsnitt hade lägre inkomster än aktiebolagens delägare. Bland dessa föreningar borde även finnas ett stort antal föreningar med små inkomster och många av dessa hade inte heller till syfte att främja medlemmarnas ekonomiska intressen. Särskilt med hänsyn till sistnämnda fall syntes det utskottet önskvärt att en något lägre skattesats fastställdes för föreningarna.

Under riksdagsbehandlingen yrkades i båda kamrarna att även sparbankerna skulle beskattas efter 32 %. Det påpekades bl. a. att sparbankerna inför en högre statlig beskattning hade anledning att känna oro beträffande möjligheten att konkurrera med jordbrukets kreditkassor och att man rimligen inte borde upprätthålla två olika slag av beskattning för anstalter som drev likartad verksamhet.

Riksdagen biföll vad utskottet hemställt med den justeringen att även sparbankerna skulle beskattas efter 32 % (rskr 1947: 487).

I en vid 1949 års riksdag väckt motion, som antogs av riksdagen på hemställan av bevillningsutskottet (BeU 1949: 1) yrkades att sparbankernas säkerhetskassa skulle beskattas efter samma procentsats som sparbankerna. Det framhölls att kassan var en med sparbankernas medel bildad fond och att dess syfte i princip var detsamma som normalt fylldes av sparbankernas överskottsmedel genom avsättning till reservfonderna. Det torde ha berott på ett rent förbiseende att kassan inte ursprungligen kom att i beskattningsavseende hänföras till samma grupp av juridiska personer som sparbankerna.

Skattesatserna har därefter varit oförändrade för de olika bankinstituten bortsett från den tillfälliga höjningen som under några år gällde för aktiebolag och ekonomiska föreningar.

Enligt förordningen om investeringsfonder för konjunkturutjämning i dess ursprungliga lydelse gällde som förutsättning för att avdrag för avsättning till sådan fond skulle medges att ett belopp motsvarande 40 % av den gjorda avsättningen inbetalats på särskilt konto i riksbanken. Rätt att göra sådant avdrag tillkom då svenskt aktiebolag och svensk ekonomisk förening. I prop. 1960: 157 föreslogs en höjning av inbetalningskravet till 50 %. Enligt riksdagens beslut bestämdes emellertid procenttalet till 46. Genom lagstiftning år 1963 sänktes insättningsskyldigheten vad beträffar ekonomiska föreningar till 40 %. Samtidigt medgavs svensk sparbank rätt till avdrag för avsättning till konjunkturutjämningsfond. Samma insättningsskyldighet fastställdes för sparbanker som för ekonomiska föreningar. Sänkningen av procentsatsen beträffande ekonomiska föreningar skall ses mot bakgrunden av att insättningsskyldigheten om 46 % inverkat bromsande på ekonomiska föreningars intresse att göra fondavsättningar, eftersom insättningsskyldigheten för dessa — i motsats till aktiebolagen — översteg den skatt, som eljest skulle erlagts.

### Departementspromemorian

I departementspromemorian påpekas att affärsbanker, sparbanker och jordbrukskasserörelsen av tradition och tidigare genom lagstiftning tilldelats delvis olika funktioner på kreditmarknaden. Utvecklingen har emellertid medfört en fortgående minskning av de faktiska skillnaderna mellan de olika instituten i fråga om deras verksamhetsinriktning och därmed medfört en ökad konkurrens dem emellan. Detta framträder särskilt på inlåningssidan men har sin giltighet till en del även för kreditgivningen. Genom lagändringar under hösten 1968 har i huvudsak enhetliga civilrättsliga regler skapats för de olika instituten. Även om lagändringarna inte

syftar till att utjämna skillnaderna i associationsrättslig ställning mellan instituten, är dock en följd härav att instituten får legal rätt att driva i princip alla inom bankväsendet förekommande rörelsegrenar. Målsättningen för den nya lagstiftningen är således att skapa förutsättningar för konkurrens på lika villkor. Ett fullföljande av denna målsättning i skatterättsligt hänseende medför krav på att skattereglerna för instituten görs likartade.

I promemorian läggs fram förslag till ändrade regler i fråga om dels skattesatsen vid den statliga beskattningen för sparbanker, sparbankernas säkerhetskassa och ekonomiska föreningar som ingår i jordbrukskasserörelsen, dels insättningsskyldigheten i riksbanken vid avsättning till konjunkturutjämningsfond för sparbanker och nyssnämnda ekonomiska föreningar och dels sparbanks avsättning till reservfond. Övriga skiljaktigheter i beskattningsreglerna de olika instituten emellan bör enligt promemorian bibehållas.

I promemorian föreslås att statlig inkomstskatt skall utgå för samtliga här diskuterade bankinstitut efter 40 % av beskattningsbar inkomst. Det påpekas att samma konkurrenssynpunkter som framfördes vid riksdagsbehandlingen år 1947 till förmån för en likabehandling av sparbanker och jordbrukets kreditkassor i fråga om skatteuttaget i dag kan anföras som skäl för att skattesatserna för samtliga institut bringas i paritet med varandra.

Som en följd av förslaget om höjning av procentsatsen vid den statliga inkomstbeskattningen bör skyldigheten för jordbrukskasserörelsen och sparbanker att sätta in viss del av avsättning till konjunkturutjämningsfond i riksbanken höjas till 46 % av avsättningen, motsvarande vad i dag gäller för bl. a. affärsbankerna.

Sparbank får enligt gällande bestämmelser skattefritt avsätta medel till reservfond i den mån avsättningen är nödvändig för att uppnå det i gällande lag stadgade förhållandet mellan sparbanks inlåning och fonder. Vid tillämpning av denna regel inräknas inte i fondmedel säkerhetsfond (numera ersatt av garantifond). Vidare frånräknas under de första tio åren efter sparbankens bildande även grundfond.

Förhållandet mellan sparbanks inlåning och fonder anges i 27 § sparbankslagen. Av tabell i prop. 1968: 143 s. 152 framgår att summan av eget kapital och förlagslån vid utgången av år 1966 hos i tabellen angivna sparbanker betydligt översteg då gällande kapitalkrav för inlåning. Det nya kapitalkravet som gäller fr. o. m. år 1969 kan vidare i medeltal beräknas innebära en sänkning av kapitalkravet med 21 %. Visserligen medför de nya bestämmelserna för några sparbanker en skärpning. I dessa fall täcker dock sparbankernas eget kapital och förlagslån väl det ökade kapitalkravet. Slutligen innehåller övergångsbestämmelserna en föreskrift om att i fråga om krav på egna fonder och om skyldigheten att hålla kassareserv sparbank får tillämpa äldre bestämmelser till utgången av år 1973.

Garantifond bildas om det anses påkallat för att upprätthålla en sparbanks verksamhet. Detta kan främst anses vara fallet beträffande sparbanker med svag fondställning. Emellertid saknas numera i de flesta fall garantifond. Sparbankernas sammanlagda fonder uppgick nämligen vid 1967 års utgång till 960 milj. kr., varav reservfonderna utgjorde 958 milj. kr. Motsvarande siffror vid 1966 års utgång var 906 milj. kr. och 903 milj. kr.

Inom sparbankerna har under senare år förekommit en betydande fusionsverksamhet. Från år 1924 till år 1954 sjönk antalet sparbanker från 494 st. till 448 st. Under den därpå följande tioårsperioden sjönk antalet sparbanker med 50 st. under det att minskningen under de två därpå följande åren uppgick till sammanlagt 36 st. Minskningen av antalet sparbanker är dock liten i förhållande till vad som väntas ske inom de närmaste åren. Med hänsyn härtill förutsätts i departementspromemorian att några nya sparbanker inte kommer att grundas.

Enligt sparbankslagen gäller att fondbildning måste äga rum innan nyinlåning sker. Lagligen föreligger således inte någon möjlighet att inlåna mer än den föreskrivna minimirelationen till fonderna medger. Som nyss nämnts förekommer garantifonder i ringa utsträckning och nya sparbanker bildas inte. Med hänsyn härtill kan enligt promemorian de nuvarande reglerna om avdrag för sparbanks avsättning till reservfond anses sakna betydelse för sparbankerna.

Kapitalanskaffningen ställer sig olika för affärsbanker, sparbanker och jordbrukets kreditkassor. Affärsbankerna kan erhålla en stor del av sitt kapital genom aktieteckning. Sparbankerna är för sin normala kapitalbildning hänvisade till sina beskattade vinster. Härtill kommer beträffande sparbanker med svag fondställning att garantifond kan tillskjutas. Jordbrukskasserörelsen erhåller stor del av sitt kapital dels genom insatser och avgifter dels genom att innehålla ränterabatter. Beslutade ränterabatter utgör avdragsgill kostnad för kassan och skattepliktig inkomst för medlemmarna. De bokförs som utbetalning men tillförs samtidigt insatskapitalet.

De olikheter som föreligger i möjligheterna för affärsbanker, sparbanker och jordbrukets kreditkassor att bilda eget kapital sammanhänger med de olika institutens associationsrättsliga ställning. För affärsbankernas vidkommande bör i sammanhanget uppmärksammas att dessa instituts aktieutdelningar i princip skall ske med beskattade medel. Vad angår sparbankerna har relationstalet — dvs. sparbankernas egna fonder i relation till insättarbehållningen — i stort varit oförändrad under perioden 1957—1966. Vidare överstiger summan av sparbankernas eget kapital och förlagslån väsentligt såväl det intill utgången av år 1968 gällande kapitalkravet — vilket under en övergångstid av fem år ännu kan användas — som det nya kapitalkrav som gäller fr. o. m. år 1969.

I departementspromemorian uttalas att det för att man skall kunna tala om konkurrens på lika villkor är nödvändigt att likställighet i största möjliga

utsträckning föreligger även i fråga om avdragsrätten för fondavsättningar. Ett medgivande av skattelättnader i form av avdragsgilla fondavsättningar för ett eller några av de här berörda instituten skulle kunna anses liktydigt med att understöd från det allmännas sida lämnas för den verksamhet som är i fråga. Vidare kan behov inte anses föreligga för sparbankerna att behålla en avdragsrätt konstruerad på sätt nu gäller. Med hänsyn till konkurrenssynpunkten och övriga angivna skäl föreslås därför att sparbankernas avdragsrätt för viss avsättning till reservfond slopas.

I departementspromemorian föreslås vidare att värderingen av de olika institutens tillgångar bör ske efter enhetliga regler. Det bör överlåtas åt riksskattenämnden att lämna vägledande anvisningar i frågan.

Som framgår av avsnittet om gällande rätt tillämpas — förutom beträffande procentsatsen vid den statliga beskattningen, insättningsskyldigheten i riksbanken vid avsättning till konjunkturutmättningsfond och avdragsrätten vid avsättning till reservfond — olika regler vid beskattning av de olika instituten i fråga om skattskyldighet för utdelning på organisationsaktier och organisationsandelar, rätt till avdrag i samband med nyemission, koncernbidrag och vissa andra bidrag samt vid fusioner. Flertalet skiljaktigheter i dessa hänseenden hänger samman med associationsrättsliga skillnader mellan instituten och får med hänsyn härtill anses vara en följd av vårt skattesystems principiella utformning. I promemorian uttalas vidare att det kan förutsättas att avdragsrätten för sparbanks bidrag till säkerhetskassan och för säkerhetskassans utdelning till sparbankerna saknar betydelse. Kassans behållning överstiger nämligen betydligt 10 milj. kr. och sparbankernas skyldighet att årligen erlägga visst belopp i förhållande till de av banken förvaltade medlen upphör vid 10 milj. kr. Tidigare gällde vidare att om kassans behållning översteg visst belopp, skulle viss utdelning ske till sparbankerna. Denna bestämmelse har emellertid slopats genom lagändring år 1968. I promemorian sägs likväl att det av olika skäl inte föreligger anledning att nu göra ändring i dessa regler om avdragsrätt.

Vad angår skattereglerna vid fusion framhålls i promemorian, att vad som gäller för aktiebolag och ekonomiska föreningar i princip inte äger tillämpning på bolag eller förening som driver penningrörelse. Detta hänger samman med att tillgång i samband med fusion kan övergå från att vara anläggningstillgång till att bli omsättningstillgång eller tvärtom. Det undantag som år 1962 infördes för jordbrukets kreditkassor skall ses mot bakgrunden av att den i detalj lagreglerade verksamheten för dessa föreningar utesluter att tillgång vid fusion kan ändra karaktär. För sparbanker infördes år 1964 särskilda skatterättsliga fusionsregler varigenom den överlåtande och den övertagande sparbanken i realisationstvinsthänseende skall anses utgöra en skattskyldig. I övrigt intogs inte i KL några bestämmelser om sparbankers fusion, när sparbankerna som ju saknar enskilt vinstintresse vid fusion antogs överta tillgångarna till bokförda värden. I SI infördes däremot en

bestämmelse om överlåtande sparbanks kommunalutskylder. För affärsbanker gäller inte några särskilda regler vid fusion och i promemorian uttalaras att det inte finns anledning att i detta hänseende göra någon ändring i skattebestämmelserna.

### Remissyttrandena

Flertalet remissinstanser tillstyrker förslagen i departementspromemorian.

I fråga om procentsatsen vid den statliga inkomstbeskattningen förklarar sig dock *Svenska sparbanksföreningen* beredd att acceptera förslaget endast under förutsättning att i viss omfattning avdragsrätt medges för sparbankernas egenkapitalbildning. *Sveriges jordbrukskassaförbund* påpekar att kapitalkravet enligt de nya bestämmelserna i jordbrukskasselagen kan beräknas medföra en ökning för centralkassorna för jordbrukskredit med 5 % i förhållande till tidigare inlåningsregler. Då kapitaluppbyggnaden hädanefter av praktiska skäl främst måste ske med beskattade medel kommer därför jordbrukskasserörelsen inom den närmaste tiden att drabbas hårdast av den föreslagna höjningen. Förbundet vill likväl inte emotsätta sig att skattesatserna för samtliga bankinstitut bringas i paritet med varandra under förutsättning att den föreslagna höjningen av skattesatsen för kreditkassornas del inte sätts i kraft förrän efter en övergångstid av fem år. Förbundet hänvisar härvid till den övergångstid som gäller för ikraftträdandet av de skärpta kapitaltäckningsreglerna.

Beträffande nuvarande bestämmelser om sparbanks rätt till avdrag för avsättning till reservfond påpekar *bankinspektionen* att vid vardera av taxeringarna under åren 1961—1968 mellan två och nio sparbanker varit berättigade till sådana avdrag. Sammanlagt rör det sig om sexton sparbanker, som under ett eller flera år haft rätt till avdrag. Tolv av dessa sparbanker har garantifond och en har upptagit förlagslån. Av de nio sparbanker som vid 1968 års taxering kunde göra avdragen utnyttjade fem sin rätt, därav två större sparbanker. Enligt vad inspektionen under hand erfarit skulle dessa och ytterligare två större sparbanker yrka avdrag vid 1969 års taxering för avsättning till reservfond.

Bankinspektionen finner mot bakgrunden av sparbankernas kapitalanskaffningsproblem det från dem uttalade önskemålet om bibehållen avdragsrätt för avsättning till reservfond förståelig. Emellertid anser inspektionen det knappast rimligt att i ett läge då man eftersträvar en konkurrens på lika villkor instituten emellan söka lösa sparbankernas problem med generella regler som inte kommer andra institut till godo. I stället bör undersökas om inte nya former för anskaffandet av det för en expansion erforderliga kapitalet kan skapas. Enligt inspektionens mening bör dock en



begränsad skattelättnad kunna övervägas för det fall en sparbank med svag kapitalställning genom kredit- eller andra förluster får sitt kapital så minskat att det inte längre uppfyller lagens minimikrav. Avdragsregeln bör dock konstrueras på annat sätt än den nuvarande som i varje fall teoretiskt ger sparbankerna generell möjlighet att skattefritt bygga upp eget kapital.

*Svenska sparbanksföreningen* anser att vid utformningen av beskattningsreglerna hänsyn måste tas till sparbankernas särskilda associationsrättsliga ställning och innebörden därav för deras möjligheter till kapitalbildning, om konkurrensbetingelserna för sparbankerna inte väsentligen skall rubbas. Detta kan ske på i princip två vägar. Antingen kan skattesatsen vid den statliga beskattningen avvägas med hänsyn därtill och göras lägre än för övriga bankinstitut eller också kan en avdragsrätt medges för kapitalbildning i viss omfattning. För föreningen är det mera logiskt att följa den senare vägen. Avdragsregeln borde kunna konstrueras så att viss del av redovisad vinst — förslagsvis angiven i relation till tillgångarnas ökning under året — skulle bli avdragsgill så länge den totala reservfondstorleken inte med mer än en viss angiven marginal överstiger vad som civilrättsligt krävs.

Sparbanksföreningen anser vidare att en likformig behandling i beskattningshänseende kräver att även sparbankerna skall vara befriade från beskattning av utdelningar på organisationsaktier.

Vad angår de skatterättsliga fusionsreglerna uttalar *riksskattenämnden* som sin mening att det inte föreligger några principiella skäl att inte medge affärsbankerna samma lättnad vid fusion som sparbankerna åtnjuter dvs. att överlåtande och övertagande sparbank i realisationsvinsthänseende anses utgöra en skattskyldig samt övertagande sparbank äger åtnjuta avdrag för sådan den överlåtande sparbankens skatt, vilken skulle varit avdragsgill för den överlåtande sparbanken. Nämnden förklarar sig dock medveten om att berörda fråga inte för dagen har någon egentlig aktualitet. Även *Svenska Bankföreningen* anser att sådan ändring av skattereglerna vid fusion bör ske, att större likställighet uppnås.

Riksskattenämnden anser vidare att normerna för värdering av institutens tillgångar bör förenhetligas i den mån det är möjligt. Härvid torde emellertid ett fullständigt förenhetligande inte vara möjligt. Det torde nämligen vara ofrånkomligt att vid utformandet av värderingsreglerna beakta bl. a. beträffande affärsbankerna deras större risktagning vid beviljande av krediter och beträffande sparbankerna den fondbildning som skattefritt sker i säkerhetskassan.

### Departementschefen

De ändringar i banklagstiftningen som trädde i kraft den 1 januari i år innebär att varje bankinstitut i princip får legal rätt att driva alla inom bankväsendet förekommande rörelsegrenar. Ändringarna utjämnar naturligtvis inte skillnaderna i associationsrättslig ställning mellan instituten, men dessa får — oberoende av företagsform, ägare och historiskt betingade omständigheter — frihet att gå in på verksamheter som tidigare i vissa fall varit förbehållna något annat institut. I vad mån instituten kommer att utnyttja denna frihet är svårt att med bestämdhet förutse. Avgörande härvidlag kommer att bli institutets ambitioner, resurser och inte minst storlek. Vad angår de små enheterna inom sparbanksväsendet och jordbrukskasserörelsen har dessa självfallet inte de ekonomiska resurser som krävs för att driva »affärsbanksrörelse» i full skala. De största sparbankerna och någon centralkassa torde däremot redan nu ha nödvändiga resurser för en utvidgning av verksamheten utöver nuvarande gränser. Härtill kommer vidare den betydande fusionsverksamheten inom sparbankerna. Genom denna kan flera sparbanker förväntas uppnå en även i jämförelse med de stora affärsbankerna betydande storlek. Målsättningen för sparbanksväsendets strukturrationalisering bygger på en indelning av landet i ett 70-tal områden med en sparbank i varje område.

Avsikten med den nya banklagstiftningen är att skapa förutsättningar för att alla bankinstitut skall kunna drivas på i princip likartade villkor. Mot bakgrunden härav är det enligt min mening naturligt att även skatte- reglerna för instituten i möjligaste mån utformas så att de ger en likartad effekt. En sådan åtgärd är nödvändig för att man skall kunna tala om konkurrens på lika villkor mellan instituten.

I departementspromemorian föreslås först en höjning av procentsatsen vid den statliga beskattningen till 40 för sparbanker, sparbankernas säkerhetskassa och ekonomiska föreningar som ingår i jordbrukskasserörelsen, dvs. till den procentsats som i dag gäller för affärsbankerna. Jag tillstyrker detta förslag eftersom konkurrensutjämnande synpunkter talar för att skattesatserna för alla bankinstitut bringas i paritet med varandra och någon sänkning av procentsatsen för affärsbankerna inte är motiverad. Jag återkommer till frågan om sparbankernas fondavsättningar. Jag anser vidare att anledning inte finns att på sätt Sveriges jordbrukskasseförbund föreslår låta den höjda skattesatsen för kassornas del träda i kraft efter en övergångstid av fem år. Det är visserligen riktigt att kapitalkravet genom den nya banklagstiftningen i medeltal i förhållande till tidigare inlåningsregler inneburit en höjning för centralkassornas del med 5 %. Emellertid torde kassorna redan nu ha ett betydligt större eget kapital än som behövs enligt de nya bestämmelserna. Vidare får kassorna under en övergångstid av fem år till-

lämpa de intill utgången av år 1968 gällande reglerna om kapitalkrav. Med hänsyn härtill föreligger enligt min mening inte behov att uppskjuta ikraftträdandet av bestämmelser angående skattesatsen vid den statliga beskattningen.

Som en följd av den föreslagna höjningen av procentsatsen vid den statliga beskattningen bör vidare ändringar företas i förordningen om investeringsfonder för konjunkturutjämning. För ekonomiska föreningar och sparbanker gäller för avdragsgill avsättning till sådan fond att ett belopp motsvarande 40 % av avsättningen skall insättas i riksbanken. Motsvarande procentsats för affärsbanker och andra aktiebolag är 46. Den lägre procentsatsen för ekonomiska föreningar och sparbanker bör ses mot bakgrunden av att en lägre procentsats till statlig inkomstskatt gäller för dessa rättssubjekt. Som en konsekvens av mitt förslag beträffande skattesatsen bör insättningsskyldigheten höjas till 46 %. Mitt förslag föranleder ändring i första hand i 3 § i förordningen. Härutöver erfordras dock ändringar i ett flertal andra paragrafer, därvid hänsyn måste tas till att insättningsskyldigheten under en mellantid uppgått till endast 40 %.

I departementspromemorian föreslås vidare att sparbanks rätt att under vissa förutsättningar skattefritt få avsätta medel till reservfond skall slopas. Det uttalas härvid att avdragsregeln kan anses sakna betydelse för sparbankerna. Till stöd härför åberopas bl. a. att garantifonder finns endast i ringa utsträckning. Bankinspektionen påpekar emellertid i sitt remissvar att några sparbanker under senare år erhållit avdrag för avsättning till reservfond. I sammanhanget bör uppmärksammas att kapitalkravet för sparbankerna genom ändringen i sparbankslagen kan i förhållande till tidigare inlåningsregler beräknas i medeltal minska med 21 %. Även om de nya bestämmelserna i några fall kan innebära skärpt kapitalkrav får dock sparbank under en övergångstid av fem år använda tidigare inlåningsregler. Jag anser bl. a. med hänsyn till det genomsnittligen sänkta kapitalkravet att man inte bör ge sparbankerna generella möjligheter att skattefritt bygga upp ett eget kapital genom viss avdragsgill avsättning till reservfond. Kapitalanskaffningen ställer sig visserligen i viss mån olika för de olika instituten beroende på deras olika associationsrättsliga ställning. Detta torde dock inte kunna åberopas som skäl för att man i ett system som syftar till en konkurrens på lika villkor bankinstituten emellan skulle medge sparbankerna möjlighet till kapitalanskaffning genom generella skattelättnader som inte kommer de andra instituten till godo. Olikheterna i associationsrättsligt hänseende medför nämligen olikheter även i andra avseenden. Jag vill här bara erinra om att aktiebolags utdelningar i princip sker med beskattade medel. Jag delar alltså förslaget i promemorian och förordar att den avdragsgilla avsättningsrätten slopas. Vissa skäl talar emellertid för att sparbankerna under en kort övergångsperiod skall få behålla nuvarande rätt till avdrag för sin avsättning till reservfond. Jag anser därför att nuva-

rande bestämmelser i detta avseende bör gälla även vid 1971 års taxering oavsett att sparbankerna och övriga av förslaget berörda institut bör erlægga statlig inkomstskatt efter 40 % vid samma taxering. Bankinspektionen anser att det bör övervägas begränsad skattelättnad i det fall då sparbank med svag kapitalställning genom kredit- eller andra förluster får sitt eget kapital så minskat att det inte längre uppfyller lagens minimikrav. Det är givetvis tänkbart att sådant förhållande kan uppkomma, särskilt inom små sparbanker. I dessa fall är det givetvis av många skäl angeläget att kapitalställningen återuppbbyggs. Jag anser emellertid inte att behov föreligger att underlätta en sådan konsolidering genom en avdragsgill avsättningsrätt.

I departementspromemorian uttalas vidare att de i stort sett enhetliga civilrättsliga reglerna för bankinstituten bör föra med sig enhetliga normer för värdering av institutens tillgångar. Enligt min uppfattning bör normerna förenhetligas i den mån det är möjligt. Emellertid kan det som riksskattenämnden påpekar härvid vara anledning att beakta bl. a. beträffande affärsbankerna deras större risktagning vid beviljande av krediter. Gällande lagstiftning vilar på uppfattningen att det inte låter sig göra att ställa upp bestämda gränser för skälig lagernedskrivning för bl. a. bankinstituten. Det bör därför som hittills få ankomma på praxis att fastställa dessa gränser, varvid givetvis vägledande uttalanden från riksskattenämnden är önskvärda bl. a. från synpunkten att åstadkomma enhetlig tillämpning.

Under remissbehandlingen har väckts frågan om att medge vissa lättnader vid sammanslagning av två affärsbanker. Jag delar uppfattningen att affärsbankerna bör medges samma lättnader som sparbankerna åtnjuter vid fusion. Jag föreslår därför att då affärsbank övertar annan banks rörelse den övertagande affärsbanken och den överlåtande affärsbanken i realisationsvinsthänseende skall anses utgöra en skattskyldig. Vidare skall den övertagande affärsbanken ha rätt till avdrag för den överlåtande affärsbankens skatt, i den mån skatten skulle varit avdragsgill för den överlåtande affärsbanken. Jag anser att förslaget i dessa hänseenden bör gälla redan vid 1970 års taxering. Det har även framförts att en likformig behandling i beskattningshänseende kräver att sparbankerna i likhet med de övriga bankinstituten skall vara befriade från beskattning av utdelningar på organisationsaktier. Denna sistnämnda skattefrihet skall emellertid ses mot bakgrunden av att dessa instituts vinster är underkastade dubbelbeskattning. Eftersom så inte är fallet beträffande sparbankernas vinster finns inte anledning att utvidga nämnda skattefrihet till att avse även sparbanks utdelningar på organisationsaktier.

I detta sammanhang föreslår jag slutligen en redaktionell ändring av punkt 9 av anvisningarna till 29 § KL. Bland speciella för rörelse utgående skatter anges där nöjesskatt. Förordningen om nöjesskatt har emellertid upphävts genom förordning den 31 maj 1963 (nr 168). Nøjesskatten bör därför utgå ur anvisningspunkten.

**Beskattningen av stadshypoteksföreningar m. m.****Gällande rätt m. m.**

Enligt 1 § förordningen den 6 december 1968 (nr 575) om fusion inom stadshypoteks- och bostadskreditinstitutionerna får Kungl. Maj:t lämna tillstånd till verkställande av avtal om fusion mellan Konungariket Sveriges stadshypotekskassa och Svenska bostadskreditkassan innebärande att bostadskreditkassan skall uppgå i stadshypotekskassan på så sätt att bostadskreditkassan upplöses utan likvidation och alla dess tillgångar och skulder övertas av stadshypotekskassan. I 2 § samma förordning finns motsvarande bestämmelser för stadshypoteksförening och bostadskreditförening som har samma verksamhetsområde. Fusion enligt någon av dessa paragrafer skall enligt 3 § förordningen anses genomförd den dag Kungl. Maj:t bestämmer.

Genom beslut den 13 december 1968 lämnade Kungl. Maj:t tillstånd till verkställande av fusionsavtal dels mellan stadshypotekskassan och bostadskreditkassan, dels mellan stadshypoteksförening och bostadskreditförening med samma verksamhetsområde. Fusionerna skulle anses genomförda den 1 januari 1969.

Sammanläggningen av stadshypoteks- och bostadskreditinstitutionerna har föranlett en samordning av fondreglerna beträffande dessa institutioner. Reglerna om reserv- och säkerhetsfond finns i förordningen den 6 december 1968 (nr 576) om Konungariket Sveriges stadshypotekskassa och om stadshypoteksföreningar. Förordningen, som trätt i kraft den 1 januari 1969, innehåller i förhållande till tidigare gällande förordning av den 29 november 1963 (nr 573) en ny konstruktion av fondreglerna. Kassans reservfond skall numera uppgå till lägst ett belopp som svarar mot 1 % av kassans skulder och förenings säkerhetsfond skall uppgå till lägst ett belopp svarande mot 1 % av föreningens skulder. Detta innebär ett fondkrav för institutionen som helhet på 2 %. Fondkravet kan i vissa fall medföra svårigheter för föreningarna. Därför har införts en subsidiär bestämmelse som innebär, att om en förenings säkerhetsfond inte svarar mot 1 % av föreningens skulder så skall i stället samtliga föreningars säkerhetsfonder tillsammans svara mot samma procenttal av kassans skulder. Uppgår kassans reservfond till 2 % av kassans skulder, får kassans vinstmedel användas för syfte som hänger samman med kassans ändamål. Förening får efter medgivande av kassan använda avkastningen av säkerhetsfonden till att bestrida förvaltningskostnader eller, i den mån detta ej behövs, till att underlätta medlemmarnas lånevillkor under förutsättning att säkerhetsfonden överstiger 2 % av föreningens skulder.

För bostadskreditkassan och bostadskreditföreningarna gällde tidigare förordningen den 29 november 1963 (nr 575). I fråga om fondregler gällde

intill den 1 januari 1969 bl. a. följande. Behållen årsvinst i stadshypotekskassan och bostadskreditkassan skulle avsättas till reservfond för vardera kassan. Om reservfonden uppgick till, för stadshypotekskassan 2 % och för bostadskreditkassan 3 % av kassan skulder, fick dock uppkommen vinst enligt kassastyrelsens prövning användas till att främja syfte som hängde samman med kassans ändamål. Avkastningen av stadshypoteksförenings säkerhetsfond fick användas till att bestrida förvaltningskostnader endast om fonden vid senaste bokslut gått upp till minst 2 % av föreningens skuld till kassan. Enligt motsvarande bestämmelse för bostadskreditförening fick — under förutsättning att säkerhetsfonden översteg 6 % av föreningens skulder — säkerhetsfondens avkastning användas till att bestrida föreningens förvaltningskostnader eller, i den mån detta inte behövdes, till att ge medlemmarna annan lättnad i lånevillkoren.

Bestämmelser om vid beskattningen avdragsgill avsättning till reserv- eller säkerhetsfond för dessa institutioner finns i 29 § 3 mom. tredje och fjärde styckena kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) (KL). Bestämmelserna innebär att stadshypotekskassan och hypoteksföreningarna skattefritt kan avsätta medel till reserv- eller säkerhetsfond intill dess fonden uppgår till 2 % av inrättningens skulder. Motsvarande procenttal uppgår för bostadskreditkassan till 3 % och för bostadskreditföreningarna till 6 %.

#### Departementschefen

Sammanslagningen av stadshypoteks- och bostadskreditinstitutionerna skall ses mot bakgrunden av den nya typ av lån, s. k. enhetslån, som på riksbankens initiativ infördes inom bostadssektorn i november 1965 och som ryckt undan grunden för ett fortsatt särhållande av de båda institutionerna. Fusionen har tillgått på så sätt att bostadskreditkassan och bostadskreditföreningarna upplösts utan likvidation samt deras tillgångar och skulder övertagits av stadshypoteksinstitutionen.

Med hänsyn bl. a. till de speciella omständigheter som ligger bakom sammanslagningen anser jag det framstå klart att skatteplikt inte skall föreligga för någon av de berörda inrättningarna på grund av fusionen. Vidare bör övertagande kassa eller förening erhålla avdrag för överlåtande kassas eller förenings skatt, i den mån skatten skulle varit avdragsgill för överlåtande institution. Å andra sidan bör restituerad, avkortad eller avskrivnen skatt, som skulle ha utgjort skattepliktig intäkt för överlåtande kassa eller förening, utgöra skattepliktig intäkt för övertagande kassa eller förening. De skattekonsekvenser som enligt gällande bestämmelser skulle kunna bli en följd av sammanslagningen inverkar främst vid 1970 års taxering.

Jag anser det onödigt att belasta nu gällande beskattningsregler med be-

stämmelser om att fusionen inte skall föranleda beskattning och föreslår i stället att en särskild förordning beslutas i ämnet.

Som en följd av sammanslagningen är det nödvändigt att de nuvarande bestämmelserna om avdragsgill avsättning till reserv- och säkerhetsfond för inrättningarna ändras. Nuvarande regler i 29 § 3 mom. KL får anses innebära att skattefri avsättning kan ske intill en civilrättsligt bestämd övre gräns. Vad hypotekskassan angår anser jag att för denna bör även fortsättningsvis gälla en sådan begränsning av avdragsgill avsättning. Kassen bör alltså enligt min mening bibehållas vid sin rätt till avdragsgill avsättning intill dess fonden uppgår till 2 % av kassans skulder. I fråga om stadshypoteksföreningarna är däremot situationen en annan. Den subsidiära fondregeln för föreningarna innebär att om någon förening inte uppfyller fondrelationskravet på 1 % skall föreningarnas säkerhetsfonder sammanlagda svara mot 1 % av kassans skulder. Detta medför att förening av kassan kan bli ålagd att förstärka sin säkerhetsfond så att den kommer att svara mot mer än 2 % av skulderna för att därigenom medverka till att det samlade kravet för föreningarna uppfylls. Det framstår som naturligt att förening som åläggs av kassan att förstärka fonden utöver 2 % av skulderna skall få göra detta med obeskattade medel. Detta resultat kan givetvis uppnås genom bestämmelser av innebörd att avdragsgill avsättning över 2 % av skulderna får ske, när kassan ålagt förening sådan avsättning. Bestämmelser av sådan innebörd skulle emellertid verka onödigt betungande såväl för skattemyndigheterna som för inrättningarna. Vidare borde en konsekvens av bestämmelserna vara, att avsättningen över 2 % av skulderna skulle beskattas så snart avsättning över 2 % inte längre är ålagd föreningen. Enligt min mening är det en smidigare lösning att i stället sätta gränsen för skattefria avsättningar något över den civilrättsligt bestämda övre gränsen. Jag förordar därför att föreningarna medges avdragsrätt för avsättning till säkerhetsfond upp till 2,5 % av föreningens skulder.

Med hänsyn till sammanslagningen bör ändringar av redaktionell art ske i 10 § 2 mom. första stycket b förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt, 6 § 1 mom. fjärde stycket förordningen den 26 juli 1947 (nr 577) om statlig förmögenhetsskatt, 3 § 2 mom. d förordningen den 6 november 1908 (nr 129) angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper och 22 § stämpelförordningen den 21 maj 1964 (nr 308).

### Hemställan

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t genom proposition föreslår riksdagen att antaga inom finansdepartementet upprättade förslag till

1) lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370);

2) förordning om ändring i förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt;

3) förordning om ändring i förordningen den 27 maj 1955 (nr 256) om investeringsfonder för konjunkturutjämning;

4) förordning om befrielse från skattskyldighet vid fusion inom stads-hypoteks- och bostadskreditinstitutionerna, m. m.;

5) förordning om ändring i förordningen den 26 juli 1947 (nr 577) om statlig förmögenhetsskatt;

6) förordning om ändring i förordningen den 6 november 1908 (nr 129) angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper;

7) förordning om ändring i stämpelskatteförordningen den 21 maj 1964 (nr 308).

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Gunnel Anderson